

Sa qualcada, màgia i tradició

Ara, quan els pagesos hem *llevat d'eres*, ses darreres bales de palla ja són dins sa païssa i tenim *seques* unes quantes vaques (no duen llet i no s'ha de munyir tant), és quan sa festa comença a fer-se més present dins l'esperit de la gent del camp. Fins en aquest moment sa feina ocupava tot es nostro temps: munyir matí i capvespre, fer *silo* i tragar bales, batre i posar gra i palla a redossa. Ha arribat s'hora de fer un pensament, que es cavall no està entrenat i Sant Bartomeu se'ns tira damunt. És qüestió de fer corregudes i preparatius perquè tot vagi d'allò més bé durant sa festa.

I damunt festes, Ferreries s'està preparant per celebrar sa seva festa, ses mestresses de casa fan es seus comentaris casolans, dins ets ambients cavallístics se xerra de qui traurà tal o tal altre cavall i, en ser fosquet, pes camins des llocs s'arpleguen es caixers pagesos dalt es seus cavalls i fer ets entrenaments imprescindibles per a cavall i cavaller. I és que, avui, es cavalls es qualquen més que no en primer. Conec un vell pagès cavaller que sempre me diu que es cavalls d'avui estan, sí, molt més ensenyats però que no són tan forts com ho eren des seu temps!!! Llavors –me diu– es cavalls llauraven tot s'hivern junyits a un matxo i, en venir s'estiu, enganxats a una màquina... i vénga segar! Després, ses escaletes i es carro de garbejar i, finalment, a batre dalt s'era. De manera que quan arribava Sant Bartomeu havien duit sa sella quatre estones; i, cert, els podia mancar *doma* però, de força, en tenien tota sa que volguéssiu! No com avui en dia que, amb sa maia de molts de caixers de fer aguantar dret es cavall, a vegades fa sa impressió que som més davant un espectacle de doma que no en un autèntic *jaleo*. I amb ets homos passava un poc per l'estil; i un *lamo* o qualche caixer experimentat nos deia, un poc per damunt, com havíem de fer-ho. Idò, allà anam!

S'ha de reconèixer que s'havia d'esser molt cavaller per, després d'haver treballat tot l'any amb una bèstia, ara, ets únics dies que tenies per perdre-la de vista, encara haver-li d'anar més darrere que mai. Llavors és bo d'entendre que, temps enrere, fos un problema poder trobar prou cavalls per fer Sant Bartomeu.

Sa qualcada, màgia i tradició

Avui tot ha baratat molt, ses feines camperoles s'han mecanitzat molt i tant en es llocs com en es poble es cavall es té gairebé exclusivament per anar a sa qualcada.

Sa Qualcada, paraula màgica i plena de tradició, que fa pensar en uns caixers ben mudats, arreglats, en uns cavalls polits, nets, pentinats, en una gernació que els espera emocionada i joiosa per complir es tradicional requisit de fer-los botar, fer-lis por, una capadeta... Sa Qualcada, paraula que, com gairebé totes ses coses del món, té també es seus *darreres*. Quan vaig a un poble per veure un *jaleo* i veig com un caixer s'endú un fort aplaudiment, o, quan la cosa no va tan bé, una forta xiulada, no puc deixar de pensar en açò: sabeu quantes persones s'està aplaudint o xiulant en aquell moment?

Sí, perquè sa gent veu només aquell qui qualca; però és que, a més d'ell, n'hi ha molta, de gent que ha col·laborat d'una o altra manera perquè cavall i genet puguin anar a festa. Pens, sobretot, en ses mares, esposes i al·lotes de caixers, ocupades a fer net roba, buldrafa, flors..., pentinar cavall, fer-li trunyelles, i, més que res, haver d'aguantar ses enrabiadetes i es nirvis des qui qualcam. En aquests moments, elles tenen sempre una paraula d'ànim i de coratge, i quan ses coses se compliquen, elles comparteixen sempre sa sort d'ells, es caixers, ja sigui per bé o per mal.

Tots sabem quins són es dies de ses festes, però també sabem que Sant Bartomeu comença molt abans que dia 23 d'agost. Com ja he dit, en tenir ses feines des lloc enlestides és s'hora de començar a agafar es cavall de ver. Per noltros, aquí ja comença sa festa: excursions fins a Binimel·là, qualche replec amb es vesins i, sobretot, es nostros particulars *jaleos* amb plàstics, perols i paperots a fir d'habituar es cavall a sa por, tot açò amanit amb polsequera de carreró i regalims de suor de persones i cavalls.

Per noltros, totes aquestes coses també formen part de Sant Bartomeu, i si ho vivim amb molta intensitat, essent com som, molt conscients que ses nostres festes són un preciós regal que nos han fet aquells ferrerriencs que nos han precedit en el temps, persones del camp boni totes, que van sebre respectar i estimar una tradició que també noltros desitjam posar en condicions dignes per as qui vindran darrere.

Bon Sant Bartomeu a tothom.